

Manlleuens a Mauthausen

IMMA DOMÈNECH i ASSUMPTA TORT

avançament

Amtsgericht Mauthausen
 Eingang: 25. NOV. 1941 Uhr Min.
 Fach: ...
 Beilagen: ...
 Heilsschutz: ...

Geschäftszahl: 71 AS 541/41

Todfallsaufnahme, d.-

errichtet am 11.11.1941 in Mauthausen

1. Vor- und Zuname des (der) Verstorbenen (bei verheirateten Frauen auch Familienname): Pekegrin S o l e r - Gatus
2. Beschäftigung: Arbeiter
3. Alter (Tag der Geburt): 20.2.1893 zu Camp de Vanol
4. Religion: kath.
5. Familienstand (ob ledig, verheiratet, ...)
6. Heimatzuständigkeit, Staatsangehörigkeit: ...
7. Ordentlicher Wohnsitz, Wohnung: (Wenn der Verstorbene unter Vormundung ist das Pflegschaftsgericht ...)
8. Sterbort: ...

Kriegsgefangenenpost
 Postkarte
 3.11.1941
 CENSURADO
 Dolores ...

COMITE INTERNATIONAL DE LA CROIX-ROUGE
 AGENCE CENTRALE DES PRISONNIERS DE GUERRE
 GENEVE, le 1.9.43.
 Palais du Conseil-Général

Rappeler dans la réponse:
 S. Espagnol
 SES 379
 IG

Chèques postaux 1.500
 Téléphone 4 23 05
 Tél. "INTERCROIXROUGE"

Madame Henri BEUTENJAC
 Délégué de la C.R.
 MONTREAL DU GERS
 France

Madame,
 Faisant suite à votre lettre du 18 ...
 dernier concernant
 Pierre BONAL
 camp de MAUTHAUSEN,
 nous avons l'honneur et le triste devoir de
 vous informer que nous venons de recevoir le ren-
 seignement suivant de la Croix-Rouge Allemande:
 L'Espagnol Pedro BONAL TRAPAL, né le
 6.15 à Nives de Fresser, est décédé le
 4 Janvier 1942 par suite de faiblesse
 cardiaque au camp de MAUTHAUSEN (Obe-
 donau).

Ce sont là malheureusement les
 indications que nous possédions.

Nous vous prions de bien vouloir en in-
 former Madame Maria BONAL, r. de la Gendarmerie
 (Gers) en lui exprimant notre profon-
 de et vous présentons, Madame, l'as-
 surance de notre considération distinguée.

Comité International de la Croix-Rouge
 GENEVE
 Agence centrale des prisonniers de guerre

Comité International de la Croix-Rouge
 GENEVE
 Agence centrale des prisonniers de guerre

l'accusé de réception que vous voudrez
 bien remettre à Madame BONAL afin qu'elle
 nous le retourne dûment rempli.

EL MAUTHAUSEN

MUNT-ROQUE, Furtia
 19.7.1905 Manlleu 1473

1

3171	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3172	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3173	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3174	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3175	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3176	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3177	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3178	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3179	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3180	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3181	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3182	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3183	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3184	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3185	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3186	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3187	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3188	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3189	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona
3190	Valer Fort	José	Franc	15.7.15	Barcelona

Eva Font Morató
 Regidora de Cultura de l'Ajuntament de Manlleu

Enguany es compleix el 75è aniversari de l'alliberament del camp de concentració de Mauthausen i és per això que Manlleu vol retre homenatge a totes les víctimes del nazisme i especialment a les nou persones nascudes o residents a la nostra ciutat que foren deportades.

Gràcies a la feina de recerca de tot l'equip del Museu del Ter, avui veu la llum aquesta publicació. Una publicació que pretén ser un homenatge als nou homes manlleuencs que van patir aquell infern. Una publicació per divulgar la seva història, per fer memòria i que aquesta no caigui en l'oblit. És també una manera de commemorar i recordar a tots els manlleuencs i manlleuenques que han lluitat al llarg de la història contra el feixisme i pels drets i les llibertats.

Així doncs, que el 5 de maig sigui una data de record i d'homenatge, però també de reivindicació i lluita en favor de la democràcia i dels drets humans.

SUMARI

PRESENTACIÓ.....	5
MAPA	6
1. EL FINAL DE LA GUERRA CIVIL I EL CAMÍ DE L'EXILI	8
2. DARRERE LES FILFERRADES. ELS CAMPS DE REFUGIATS A FRANÇA	10
Joan Pous Vinyeta	12
3. D'INDESITJABLES A NECESSARIS. LES COMPANYIES DE TREBALLADORS ESTRANGERS.....	14
Pere Bonal Trabal	16
4. PRESONERS DE GUERRA EN MANS DELS ALEMANYS	18
Fortià Roqué Munt	19
5. ELS STALAGS. PRESOS UNA ALTRA VEGADA	20
Antoni Pons Freixas	22
6. CAP A UN DESTÍ INCERT. ELS COMBOIS	24
Pelegrí Soler Gatius	26
7. L'ARRIBADA A MAUTHAUSEN	28
Josep Costa Codina	30
8. L'INFERN DE MAUTHAUSEN	32
Josep Corti Sampietro.....	34
9. GUSEN. L'INFERN DINS L'INFERN	36
Josep Vivé Pujals	38
10. TREBALLANT PER LA GUERRA. SCHWECHAT I EBENSEE	40
Joan Carrera Casas.....	42
11. PER FI, LLIURES!	44
BIBLIOGRAFIA.....	47

Un deute pendent amb la memòria

Carles García Hermosilla

Director del Museu del Ter

El 5 de maig de 1945 les tropes aliades alliberaven el camp de concentració nazi de Mauthausen, una població austríaca a la vora del riu Danubi. Mauthausen, amb els seus subcamps, fou un infern a la terra, concebut per a l'eliminació física de milers de persones a les que no es reconeixia cap dret humà. Entre elles, de forma destacada en aquest camp, hi havia bona part dels republicans espanyols capturats per l'exèrcit alemany, no reconeguts pel règim franquista i etiquetats com a apàtrides. Aquell 5 de maig de 1945, dos manlleuencs van poder sortir amb vida de l'horror. Set manlleuencs més, però, ja hi havien deixat la vida. Han passat 75 anys, massa temps, i el record d'aquests nou homes que van patir el gran drama europeu del segle XX encara està difuminat entre les boires de l'oblit. Un oblit injust. Al Museu del Ter en vam prendre consciència per l'exposició que l'any 2018 vam dedicar als represaliats i represaliades pel franquisme a Manlleu. Pere Bonal, un d'aquests nou manlleuencs, fou un dels protagonistes d'aquella exposició comissariada per les historiadores Imma Domènech i Assumpta Tort.

Finalitzada aquella exposició, amb l'Assumpta i l'Imma vam convenir que calia intentar aprofundir més en la memòria perduda d'aquells nou manlleuencs, dels que a tot estirar en podríem dir noms i cognoms i ben poca cosa més, sostrets de llistes en aquells moments encara oficioses gràcies a l'esforç d'entitats i investigadors particulars. Fins a l'agost de 2019 l'Estat espanyol no va publicar de forma oficial la llista dels republicans espanyols deportats a Mauthausen. Setanta-quatre anys després!

Vam iniciar, doncs, el procés de recerca per intentar seguir la pista d'aquestes persones i reconstruir el seu itinerari des de l'exili fins a la seva deportació a Mauthausen. Sense recerca, cal dir-ho, no hi ha divulgació de la memòria possible, i cal agrair i reconèixer la generositat del treball rigorós de l'Imma Domènech i l'Assumpta Tort, que han fet possible aquest treball de divulgació i memòria.

Aquesta publicació resumeix els itineraris que van seguir els republicans espanyols que van ser deportats a Mauthausen: exili, camps de concentració, companyies de treballadors estrangers de l'exèrcit francès, camps de presoners de guerra i finalment l'infern de Mauthausen o els seus subcamps. I en aquest context s'ha intentat reconstruir fins on s'ha pogut els itineraris particulars i les biografies dels nou manlleuencs coneguts, intercalades en els diferents capítols. No ha estat una tasca fàcil, i es mantenen molts interrogants que potser posteriors investigacions podran resoldre.

Hem dit abans que 75 anys és massa temps. Teníem un deute pendent amb el record d'aquestes persones i aquests fets del passat. Però no fem memòria només per recordar el passat, la fem per recordar-nos avui i en el futur que en el cor d'Europa vam viure un dels grans drames humans de la història, i per renovar el compromís de no contraure deutes amb el futur: MAI MÉS.

Manlleuens a Mauthausen

Josep Costa Codina
(1915-1941)

→ Entra a Mauthausen el 9 d'agost 1940

Joan Pous Viñeta
(1894-1941)

→ Entra a Mauthausen el 13 de desembre 1940

Antoni Pons Freixas
(1917-1941)

→ Entra a Mauthausen el 13 de desembre 1940

Josep Vivé Pujals
(1913-1941)

→ Entra a Mauthausen el 13 de desembre 1940

Pelegri Soler Gatius
(1893-1941)

→ Entra a Mauthausen el 22 de gener de 1941

Fortià Roqué Munt
(1905-1953)

→ Entra a Mauthausen el 22 de gener de 1941

Pere Bonal Trabal
(1915-1942)

→ Entra a Mauthausen el 24 de maig de 1941

Josep Corti Sampietro
(1898-1943)

→ Entra a Mauthausen el 3 de novembre de 1941

Joan Carrera Casas
(1909-1996)

→ Entra a Mauthausen el 22 de gener de 1942

Mauthausen

MANLLEUENS QUE ENTREN A MAUTHAUSEN

ALLIBERATS EL MAIG DE 1945 PER LES TROPES ALIADES

Mauthausen va arribar a tenir 60 subcamps. Els Manlleuens van ser distribuïts de la següent manera.

Mauthausen Camp principal

Mauthausen Kommando Gusen I

Mauthausen Kommando Schwechat

Mauthausen Kommando Ebensee

Frontstalags*

Camps de presoners de guerra

Frontstalag 192 Laon

Frontstalag 121 Épinal

Frontstalag 142 Besançon

Stalags*

Camps de presoners de guerra dins el territori del Tercer Reich

Stalag Trier XII-D

Stalag Estrasburg V-D

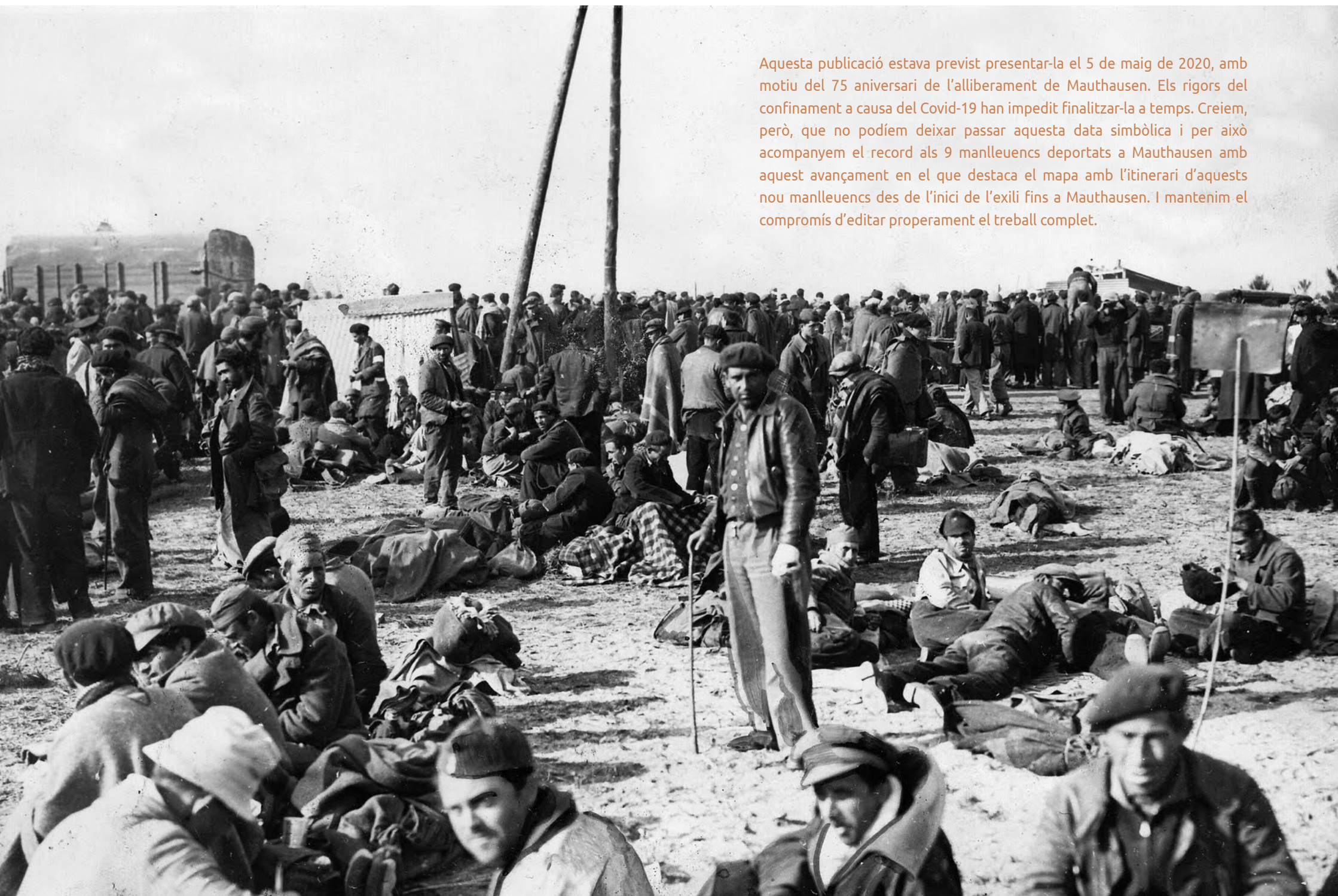
Stalag Neubrandenburg II-A

Stalag Altengrabow XI-A

Stalag Sagan VIII-C

Stalag Hohenstein I-B

Aquesta publicació estava previst presentar-la el 5 de maig de 2020, amb motiu del 75 aniversari de l'alliberament de Mauthausen. Els rigors del confinament a causa del Covid-19 han impedit finalitzar-la a temps. Creiem, però, que no podíem deixar passar aquesta data simbòlica i per això acompanyem el record als 9 manlleuencs deportats a Mauthausen amb aquest avançament en el que destaca el mapa amb l'itinerari d'aquests nou manlleuencs des de l'inici de l'exili fins a Mauthausen. I mantenim el compromís d'editar properament el treball complet.

**MUSEU
DEL TER**
MUSEU DE LA CIÈNCIA
I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA

**Ajuntament
de Manlleu**

#museudelter

#MANLLEU

Museu del Ter
Passeig del Ter, 2- 08560 - Manlleu
938515176 - info@museudelter.cat
www.museudelter.cat